



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. Věry Jachurové a soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **L. L.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 2. 2021 č. j. MSP-167/2020-ODSK-OTC/12

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o žalobcově žádosti o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o

obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 45/2013 Sb.“). Výrokem I. napadeného rozhodnutí žalovaný podle § 24 odst. 1 písm. a) a § 28 odst. 1 písm. a) za užití § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., přiznal žalobci peněžitou pomoc ve výši 7 500 Kč, výrokem II. žalobcovu žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti v částce 2 500 Kč zamítl s odkazem na § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., a výrokem III. žalobcovu žádost zamítl co do částky 40 000 Kč pro nesplnění podmínek § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 téhož zákona.

2. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí plyne, že dne 19. 8. 2020 byla žalovanému doručena žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, v níž žalobce uvedl, že se stal dne 15. 2. 2020 obětí trestného činu. Trestní řízení je vedeno u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 52 T 62/2020. Újmu na zdraví spočívající v nepřiměřeném strachu o svůj život a život svých blízkých, nespavosti a častých návalech úzkostných stavů začal žalobce pociťovat bezprostředně po trestném činu. Vyhledal proto psychiatrickou pomoc u MUDr. D. R. V důsledku trestného činu u žalobce došlo k narušení stability psychického stavu s následnou potřebou farmakologické léčby. Nemajetkovou újmu ve výši 50 000 Kč spočívající v poškození jeho psychického zdraví obviněným žalobce uplatnil proti pachatelům v trestním řízení v návrhu ze dne 15. 6. 2020, soud však rozsudkem ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 52 T 62/2020 žalobce s tímto nárokem odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. Z lékařské zprávy MUDr. D. R. ze dne 3. 6. 2020 dle žalobce vyplývá, že u něj došlo k poruše zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů (ode dne spáchání trestného činu ke dni vystavení lékařské zprávy), jde tedy o těžkou újmu na zdraví dle § 24 odst. 3 písm. i) zákona č. 45/2013 Sb. Žalobce požádal o poskytnutí peněžité pomoci ve výši paušální částky 50 000 Kč.
3. Žalovaný přípisem ze dne 14. 12. 2020 č. j. MSP-167/2020-ODSK-OTC/9 vyzval žalobce k doložení lékařské zprávy, z níž by zcela nepochybně vyplývalo, že mu trestným činem byla způsobena těžká újma na zdraví dle § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb. Byl vyzván také ke sdělení, zda uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy po odsouzených pachatelích v občanskoprávním řízení. Podáním ze dne 15. 12. 2020 žalobce žalovanému sdělil, že se u něj jedná o poruchu zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů, což je patrné z lékařské zprávy MUDr. D. R., ve které zmiňuje první návštěvu 17. 3. 2020 a poslední návštěvu v červnu 2020. Z toho jasně vyplývá, že jeho léčba trvala dobu delší než 6 týdnů. Léčba pokračuje nadále; pro stabilizaci psychického stavu musí žalobce nadále užívat předepsanou antidepresivní medikaci a dochází na individuální psychoterapie. Pokud jde o uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy v občanskoprávním řízení, žalobci jeho psychoterapeut nedoporučil vystavovat se nadměrné psychické zátěži, kterou by další soudní jednání u občanskoprávního soudu přineslo. Z tohoto důvodu náhradu nemajetkové újmy po odsouzených pachatelích (v občanskoprávním řízení) neuplatnil.
4. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí dále popsal zjištění týkající se trestné činnosti namířené proti žalobci jako poškozenému, za kterou byli rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 52 T 62/2020 odsouzeni obžalovaní I. S., narozený na Ukrajině, a A. P., narozený v Lotyšsku. Konstatoval, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2020 sp. zn. 5 To 265/2020 byla všechna odvolání proti tomuto rozsudku, včetně odvolání žalobce, zamítnuta. Odvolací soud ve zmíněném usnesení mj. přitakal tomu, že žalobce byl soudem prvního stupně se svým nárokem na

náhradu nemajetkové újmy v podobě psychických útrap za daných okolností správně odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

5. Další zjištění žalovaný čerpal z lékařských zpráv předložených žalobcem. Z lékařské zprávy MUDr. R. ze dne 3. 6. 2020 zjistil, že žalobce byl v ambulantní psychiatrické péči ambulance Centra psychosomatické medicíny s.r.o., a ještě před jeho napadením prodělal pobytový stabilizační pobyt v ne zdravotnickém zařízení Branické sanatorium. V současné době probíhá psychiatrická péče s účelem stabilizace nálady, snížení úzkostné symptomatiky a podpory abstinence od alkoholu. V rámci terapeutických sezení se žalobce vrací k traumatickému zážitku s cizinci, kdy tato situace ovlivnila a narušila stabilitu jeho psychického stavu s následnou potřebou farmakologické stabilizace. Z lékařské zprávy MUDr. R. ze dne 18. 11. 2020 bylo zjištěno, že první ambulantní kontakt se žalobcem byl realizován dne 17. 3. 2020, kdy zmiňuje proběhlé přepadení. Následovala kontrola dne 7. 4. 2020, kdy s ohledem na opakování uvedeného tématu – přepadení, které se žalobci vrací i ve snech, byla s ohledem na úzkostně depresivní symptomatiku nasazena antidepresivní medikace. Medikace byla indikována a poskytována po celou dobu ambulantního terapeutického kontaktu se žalobcem (poslední kontakt v červnu 2020) s předpisem medikace. Medikace byla dále doplněna o další antidepresivní medikaci směřovanou pro podporu spánku. Lékař konstatoval, že reaktivní zhoršení psychického stavu žalobce si vyžádalo psychiatrickou intervenci s nasazením antidepresivní medikace, která byla užívána neustále od dubna 2020.
6. Poté, co žalovaný citoval relevantní ustanovení zákona č. 45/2013 Sb., v rámci věcného posouzení žádosti uvedl, že ačkoliv žalobce sám sebe označuje za oběť, které byla trestným činem způsobena těžká újma na zdraví, provedeným dokazováním nebylo způsobení těžké újmy na zdraví u žalobce prokázáno. Těžká újma na zdraví podle § 24 odst. 3 písm. i) zákona č. 45/2013 Sb. (porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů) znamená velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života poškozeného ve smyslu např. jeho upoutání na lůžko, nesamostatnosti v úkonech (základní) hygieny a další sebeobsluhy, přičemž takové podstatné omezení v obvyklém způsobu života poškozeného musí trvat po dobu nejméně 6 týdnů. Takovéto omezení v obvyklém způsobu života však u žalobce objektivně nenastalo, jak vyplývá z jím předložených lékařských zpráv MUDr. D. R. Skutečnost, že žalobci nebyla trestným činem na něm spáchaným způsobena těžká újma na zdraví, ostatně vyplývá přímo z odsuzujícího rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 52 T 62/2020, jímž byl na žalobci spáchaný skutek soudem právně kvalifikován jako loupež dle § 173 odst. 1 trestního zákoníku a nikoliv jako loupež dle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, tedy jako loupež se způsobením těžké újmy na zdraví. Z lékařských zpráv MUDr. D. R. ze dne 3. 6. 2020 a 18. 11. 2020 lze tedy dovodit, že žalobce je oprávněnou osobou dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., nikoliv však oprávněnou osobou dle § 24 odst. 1 písm. b) téhož zákona. S ohledem na toto zjištění a z toho učiněné závěry bylo žalovaným rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku III. napadeného rozhodnutí.
7. Žalobci jakožto oběti dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., vzniklo právo na poskytnutí peněžité pomoci ve výši paušální částky 10 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb. Z provedeného dokazování však zároveň vyplývá, že žalobce, ačkoliv byl v rámci trestního řízení odkázán se svým nárokem na náhradu nemajetkové

újmy proti pachatelům na řízení ve věcech občanskoprávních, občanskoprávní soudní řízení o náhradu nemajetkové újmy nezahájil a ani to nemá v úmyslu, přičemž tuto svou nečinnost odůvodnil tím, že mu psychoterapeutem nebylo doporučeno vystavovat se nadměrné psychické zátěži, kterou by další soudní jednání u občanskoprávního soudu přineslo. Dle žalovaného však v této souvislosti nelze přehlédnout, že účastník soudního řízení může využít svého práva nechat se před soudem zastupovat zmocněncem, za kterého si může zvolit některého z advokátů (tedy osobu práva znalou). Ten pak jménem zmocnitele činí ve vztahu k soudu i protistraně veškeré procesní úkony a osobní participace samotného účastníka řízení v takovém případě není nutná. S ohledem na tuto skutečnost nelze žalobcem předložené odůvodnění pro nepodání občanskoprávní žaloby nekriticky bez dalšího přijmout. Naopak je na místě učinit závěr, že žalobce neprokázal, že by mu objektivně něco bránilo v zahájení občanskoprávního řízení o náhradu nemajetkové újmy proti pachatelům, na něž byl trestním soudem odkázán. S ohledem na uvedené žalobce nesplnil podmínku § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., když své nároky na náhradu újmy, která mu byla trestným činem způsobena, neuplatnil v rámci občanskoprávního soudního řízení, v důsledku čehož nevyužil všech zákonných prostředků, aby uplatnil nárok na náhradu újmy na pachatelích trestného činu, kteří jsou primárními osobami povinnými způsobenou újmu žalobci nahradit. Žádosti žalobce tak lze co do základu vyhovět a poskytnout mu peněžitou pomoc obětem trestné činnosti dle § 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., avšak zároveň je na místě aplikovat § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., a poskytovanou peněžitou pomoc přiměřeně zkrátit. Žalovaný dospěl k závěru, že přiměřeným je v daném případě krácení o 25%, tedy o 2 500 Kč (bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že žalobci objektivně nic nebránilo v řádném a včasném uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy v občanskoprávním řízení, k čemuž byl odkázán v rámci trestního řízení). Jako oběti trestného činu dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., tedy žalobci náleží peněžitá pomoc dle § 28 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 29 písm. b) téhož zákona v krácené paušální částce 7 500 Kč.

8. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce namítl, že žalovaný při výkladu pojmu těžké ublížení na zdraví a rovněž při zkrácení přiznané peněžité pomoci přesáhl meze správního uvážení a postupoval protizákonně. Pojem těžké ublížení na zdraví je pro účely přiznání peněžité pomoci vymezen v § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb., který mimo jiné pod bodem i) stanoví, že těžkou újmou je i porucha zdraví trvající nejméně 6 týdnů. K té u žalobce došlo a žalovaný tuto skutečnost zcela přehlíží. Zkrácení peněžité pomoci bylo rovněž provedeno protizákonně, neboť žalovaný nezohlednil časové hledisko případu a omluvitelné důvody na straně žalobce, pro které se náhrady nemajetkové újmy nedomáhal u civilního soudu.
9. Žalobce vytkl žalovanému, že nesprávně vyhodnotil povahu jeho psychických útrap coby pouhou újmu na zdraví a nikoliv jako újmu těžkou. Za těžkou újmu se považuje i porucha zdraví trvající nejméně 6 týdnů, k níž u žalobce bezpochyby došlo. Vážnost zdravotních problémů žalobce způsobených narušením psychiky je zřejmá z jím předložené lékařské zprávy ošetřujícího lékaře MUDr. D. R., ve které je uvedeno, že u žalobce po spáchání trestného činu došlo k výraznému zhoršení zdravotního stavu, které si vyžádalo psychiatrickou intervenci a medikaci, a dále že ambulantní léčba trvala od března 2020 do června 2020, čímž došlo dle § 24 odst. 3 písm. i) zákona č. 45/2013 Sb., k poruše zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů. Žalovaný kvalifikoval tuto zdravotní újmu jako lehkou

bez ohledu na zohlednění poruchy zdraví žalobce, která trvala bezmála tři měsíce. Pokud žalovaný odkazuje na skutečnost, že v rámci trestního řízení byl trestný čin odsouzených kvalifikován jako loupež dle § 173 odst. 1. trestního zákoníku a nikoliv jako trestný čin ve smyslu § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku (těžká újma na zdraví), nelze tuto skutečnost brát jako rozhodující pro posouzení nároku žalobce. Soud v trestním řízení odkázal žalobce s nárokem na náhradu nemajetkové újmy v podobě psychických útrap na civilní řízení z toho důvodu, že zde nebyl prostor pro pečlivé zkoumání toho, zda k psychické újmě žalobce došlo a v jaké míře. Právě proto, že k tomu soudy v trestním řízení neměly prostor, nebyla újma na zdraví žalobce vyhodnocena jako újma těžká. Žalobce uznává, že se nejedná o újmu na zdraví, která je patrná na první pohled (řezné rány apod.), nicméně na základě toho nelze automaticky snižovat její závažnost. Domnívá se naopak, že újma na zdraví psychického rázu může být v konečném důsledku mnohem citelnější. Žalobce má za to, že každý, kdo by si prošel obdobným napadením, jakému čelil on, by byl vážně poškozen na psychice a újmu na zdraví z toho plynoucí by považoval za újmu těžkou. Těžké psychické problémy s potřebou medikace z pohledu žalobce představují těžké ublížení na zdraví. K tomu žalobce podotkl, že s určitými psychickými problémy se vlivem nastalé situace bude potýkat zřejmě celoživotně, a i to nasvědčuje tomu, aby byla jeho újma považována za těžké ublížení na zdraví.

10. Co se týče zkrácení paušální peněžitě pomoci ve výši 10.000 Kč o 25 % na částku 7.500,- Kč, žalobce k tomu namítl, že proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 52 T 62/2020 podal odvolání k Městskému soudu v Praze, který dne 14. 10. 2020 usnesením vydaným pod sp. zn. To 265/2020 jeho odvolání zamítl. V době, kdy probíhalo odvolací řízení, žalobce nepodával žalobu v občanskoprávním sporu i z toho důvodu, že čekal na rozhodnutí odvolacího trestního soudu. K tomu žalobce dodal, že žádost o peněžitou pomoc obětem trestného činu byla odeslána datovou schránkou žalovanému dne 19. 8. 2020, tedy ještě před rozhodnutím Městského soudu v Praze. Žalobce se zároveň domnívá, že neuplatnění nemajetkové újmy v rámci civilního řízení má u jeho osoby i případně ospravedlnitelný důvod. Předně mu bylo jeho terapeutem doporučeno, aby si věc znova nepřipomínal prostřednictvím opětovného projednání v civilním řízení. I s případným právním zástupcem by musel věc opětovně projednávat a není vyloučeno, že by se s pachateli nesetkal např. při jeho účastnickém výslechu. Nadto pachatelé jsou cizinci, kteří jsou aktuálně ve výkonu trestu, bez příjmů, a je tak důvodné se domnívat, že by na nemajetkovou újmu žalobci ničeho neuhradili, naopak žalobce by musel vynaložit značné náklady na uplatnění svého nároku v rámci civilního řízení.
11. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že setrvává na závěrech obsažených v napadeném rozhodnutí, které považuje za správné, a to jak po stránce skutkové, tak po stránce právní. Ve vztahu k jednotlivým žalobním námitkám pak žalovaný argumentoval v podstatě shodně jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
12. K podání ze dne 28. 6. 2021, v němž vyjádřil nesouhlas s rozhodnutím soudu o věci samé bez nařízení jednání, žalobce připojil odpověď ombudsmana ze dne 23. 6. 2021 č. j. KVOP-27485/2021 na podnět, jímž si žalobce stěžoval na postup žalovaného při posuzování jeho žádosti o přiznání peněžitě pomoci obětem trestné činnosti.

13. Podáním došlým soudu dne 21. 3. 2022 žalobce odvolal svůj předchozí nesouhlas s rozhodnutím soudu o věci samé bez nařízení jednání a výslovně souhlasil s tím, aby soud o žalobě rozhodl bez jednání. Žalovaný na výzvu soudu ze dne 21. 3. 2022 učiněnou podle § 51 odst. 1 s.ř.s. ve stanovené lhůtě nereagoval, takže se má za to, že souhlas s rozhodnutím soudu o věci samé bez jednání udělil.
14. Při rozhodování o žalobě soud vycházel zejména z této právní úpravy:
15. Podle § 2 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí, obětí se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.
16. Podle § 23 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb., oběť má za podmínek stanovených tímto zákonem právo na peněžitou pomoc, kterou jí poskytne stát.
17. Podle § 25 odst. 1 věty první zákona č. 45/2013 Sb., peněžitá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem.
18. Podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., právo na peněžitou pomoc má oběť, které bylo v důsledku trestného činu ublíženo na zdraví.
19. Podle § 24 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., ublížením na zdraví se pro účely tohoto zákona rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje nejméně po dobu tří týdnů obvyklý způsob života oběti a který vyžaduje lékařského ošetření.
20. Podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., peněžitá pomoc se poskytne na žádost oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. a) v paušální částce 10 000 Kč nebo ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výděлку a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč,
21. Podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., právo na peněžitou pomoc má oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví.
22. Podle § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb., těžkou újmou na zdraví se pro účely tohoto zákona rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví
- a) zmrzačení,
 - b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,
 - c) ochromení údu,
 - d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,
 - e) poškození důležitého orgánu,
 - f) zohyzdění,
 - g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu,
 - h) mučivé útrapy, nebo

i) porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů.

23. Podle § 28 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., peněžitá pomoc se poskytne na žádost oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. b) v paušální částce 50 000 Kč nebo ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč.
24. Podle § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., peněžitá pomoc stanovená podle § 28 může být snížena nebo se nepřizná s přihlédnutím k sociální situaci oběti a k tomu, zda oběť využila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli nebo na jiné osobě, která je povinna škodu nahradit.
25. Podle § 33 zákona č. 45/2013 Sb., poskytnutím peněžité pomoci oběti přechází nárok oběti na náhradu škody nebo nemajetkové újmy vůči pachateli na stát, a to v rozsahu poskytnuté peněžité pomoci.
26. Podle § 173 odst. 1 trestního zákoníku kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.
27. Podle § 173 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.
28. Podle § 122 odst. 2 trestního zákoníku těžkou újmou na zdraví se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví
- a) zmrzačení,
 - b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,
 - c) ochromení údu,
 - d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,
 - e) poškození důležitého orgánu,
 - f) zohyzdění,
 - g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu,
 - h) mučivé útrapy, nebo
 - i) delší dobu trvající porucha zdraví.
29. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán; vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s.ř.s.). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
30. Soud shledal neopodstatněnou námitku žalobce, že měl být žalovaným považován za oběť podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., tedy za oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví, a v návaznosti na to mu měla být v souladu s 28 odst. 1 písm. b) téhož zákona č. 45/2013 Sb., poskytnuta peněžitá pomoc v paušální částce 50 000 Kč. Soud se v tomto směru plně ztotožňuje se závěrem žalovaného, že v

řízení o žádosti nebylo prokázáno, že by žalobci byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví.

31. Kvalifikaci újmy na zdraví, která byla žalobci trestným činem způsobena, provedl již trestní soud, který se touto otázkou v odsuzujícím rozsudku ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 52 T 62/2020 nutně musel zabývat, neboť se jedná o otázku, na jejímž posouzení závisí právní kvalifikace protiprávního jednání pachatelů trestné činnosti. Oba pachatelé byli zmíněným rozsudkem odsouzeni (mj.) za spáchání zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 trestního zákoníku a s tímto právním posouzením se ztotožnil i odvolací trestní soud v usnesení ze dne 14. 10. 2020 sp. zn. 5 To 265/2020. Není pochyb o tom, že pokud by pachatelé trestným činem způsobili žalobci těžkou újmu na zdraví, bylo by právní posouzení jejich jednání ze strany trestního soudu odlišné – v takovém případě by museli být odsouzeni za spáchání zvlášť závažného zločinu loupeže podle kvalifikované skutkové podstaty uvedené v § 173 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku.
32. Nelze pominout, že trestní soud prvního stupně vydal odsuzující rozsudek se znalostí lékařské zprávy popisující zdravotní stav žalobce. Na str. 9 rozsudku ze dne 7. 7. 2020 je zmíněna lékařská zpráva na č. l. 393, přičemž dle zjištění, která soud z této zprávy čerpal, se nepochybně jedná o lékařskou zprávu MUDr. D. R. ze dne 3. 6. 2020, kterou žalobce předložil i žalovanému spolu se žádostí o poskytnutí peněžité pomoci.
33. K tomu je zapotřebí dodat, že definice těžké újmy na zdraví obsažená v § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb., se téměř doslova shoduje s definicí téhož pojmu v § 122 odst. 2 trestního zákoníku. Významný v tomto směru není ani rozdíl mezi slovními spojeními „porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů” v definici podle zákona č. 45/2013 Sb., a „delší dobu trvající porucha zdraví” v definici podle trestního zákoníku, neboť i podle ustálené judikatury trestních soudů se za delší dobu trvající poruchu zdraví považuje doba asi šesti týdnů, a to za předpokladu, že po tuto dobu trvala vážná porucha zdraví (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 1968 sp. zn. 7 Tz 64/68).
34. Výše uvedené lze shrnout tak, že kvalifikací újmy na zdraví, která byla žalobci trestným činem způsobena, se nutně zabýval již trestní soud v řízení vedeném proti pachatelům trestné činnosti, přičemž dospěl k závěru, že pachatelé trestným činem žalobci těžkou újmu na zdraví nezpůsobili. Při řešení téže otázky byl žalovaný oprávněn z posouzení provedeného trestním soudem vycházet, a to i s ohledem na obsahově totožné vymezení těžké újmy na zdraví v zákoně č. 45/2013 Sb., a v trestním zákoníku.
35. To, že trestní soud odkázal žalobce s jeho nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních, nijak nesouvisí s otázkou právní kvalifikace újmy na zdraví, která byla žalobci trestným činem způsobena. Nelze než zopakovat, že posouzením této otázky se trestní soud obligatorně zabýval, protože na jejím posouzení závisela samotná právní kvalifikace protiprávního jednání pachatelů trestné činnosti. Žalobci tudíž nelze přisvědčit v tom, že újma na jeho zdraví nebyla v trestním řízení vyhodnocena jako újma těžká, protože soudy v trestním řízení neměly dostatečný prostor k tomu, aby se touto otázkou zabývaly. Ve skutečnosti neměl trestní soud v rámci trestního řízení dostatečný prostor pro posouzení důvodnosti nároku na náhradu nemajetkové újmy, který žalobce uplatnil vůči pachatelům trestné činnosti, a to zvláště za situace, kdy se jednalo o vazební

trestní věc. Jak bylo žalobci vysvětleno v odsuzujícím rozsudku trestního soudu ze dne 7. 7. 2020 v rámci odůvodnění výroku, jímž byl s nárokem na náhradu nemajetkové újmy odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, k řádnému rozhodnutí o výši jím uplatněného nároku by trestní soud musel provádět další dokazování, což by bylo v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, jakož i v rozporu s primárním účelem tohoto řízení, jímž je rozhodnutí o vině a trestu obžalovaných.

36. Soud nehodlá nikterak zpochybňovat obecné tvrzení žalobce, že újma na zdraví psychického rázu může být v konečném důsledku mnohem citelnější než újma „na těle“. Není též pochyb o tom, že za těžkou újmu na zdraví lze pokládat i poruchu duševního zdraví (k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 1980 sp. zn. 4 To 24/80). Musí se ovšem jednat o vážnou poruchu duševního zdraví nebo jiné vážné duševní onemocnění trvající nejméně po dobu šesti týdnů, které s ohledem na svou závažnost pacienta podstatně omezuje v obvyklém způsobu života. Takovou újmu nicméně žalobce v důsledku trestného činu neutrpěl. Nesvědčí o tom ani jím předložené lékařské zprávy MUDr. D. R. ze dne 3. 6. 2020 a 18. 11. 2020, z nichž je zřejmé, že psychiatrická péče poskytovaná žalobci v souvislosti s traumatem, které v důsledku trestné činnosti pachatelů I. S. a A. P. utrpěl, spočívala v terapeutických sezeních a nasazení antidepressivní medikace po dobu ambulantního terapeutického kontaktu ošetřujícího lékaře se žalobcem. Jinými slovy řečeno, žalobcovy obtíže nebyly natolik zásadní, aby si vyžádaly ústavní léčbu; žalobce jim byl schopen čelit s pomocí předepsaných léků, k lékařům během léčení docházel toliko ambulantně a jinak byl plně soběstačný. Tvrzení žalobce, že v lékařské zprávě MUDr. D. R. je uvedeno, že u žalobce po spáchání trestného činu došlo k výraznému zhoršení zdravotního stavu, neodpovídá skutečnosti. Jmenovaný lékař v lékařské zprávě ze dne 18. 11. 2020 zmiňuje reaktivní zhoršení psychického stavu žalobce, v žádné z obou předložených zpráv však toto zhoršení nehodnotí jako výrazné.
37. Soud vzhledem k výše uvedenému přisvědčil závěru žalovaného, že psychické obtíže, jímž žalobce čelil, nebyly natolik vážné, aby jej podstatně omezovaly v obvyklém způsobu života, a proto je nelze považovat za těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb. Nic na tom nemění ani doba, po kterou žalobcovo léčení probíhalo a která dle lékařských zpráv přesáhla dobu šesti týdnů. Aby se jednalo o těžkou újmu na zdraví, musel by po celou tuto dobu žalobce trpět vážnou poruchou duševního zdraví nebo jiným vážným duševním onemocněním, které by jej s ohledem na svou závažnost podstatně omezovalo v obvyklém způsobu života, což se nestalo.
38. K tvrzení žalobce, že každý, kdo by si prošel obdobným napadením, jakému čelil on, by byl vážně poškozen na psychice, soud předně uvádí, že dopad negativních zážitků na psychiku člověka je velmi individuální. Z hlediska zákonnosti napadeného rozhodnutí je podstatné pouze to, jakou újmu v důsledku trestného činu utrpěl žalobce. Jak již soud dovodil shora, o těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb., se nejednalo. Co se pak týče žalobcovy argumentace, že s určitými psychickými problémy se vlivem nastalé situace bude potýkat zřejmě celoživotně, jedná se toliko o ničím nedoloženou hypotézu.
39. Neopodstatněná je i žalobní námitka týkající se zkrácení peněžité pomoci žalovaným z důvodu uvedeného v § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb. Argumentace, že žalobce

nepodával civilní žalobu (na náhradu nemajetkové újmy proti pachatelům trestné činnosti) z toho důvodu, že čekal na rozhodnutí odvolacího trestního soudu, nemůže obstát. Jak žalobce sám uvádí, rozhodnutí odvolacího trestního soudu, kterým byla odvolání obžalovaných i odvolání samotného žalobce zamítnuta, bylo vydáno dne 14. 10. 2020. K tomu, aby sdělil, zda na odsouzených pachatelích uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy v občanskoprávním řízení, byl žalobce opakovaně vyzván výzvou žalovaného ze dne 14. 12. 2020, tedy až po vydání usnesení odvolacího trestního soudu, na které v té době již čekat nemusel. Ani to, že žalobci bylo údajně jeho psychoterapeutem doporučeno, aby si věc znova nepřipomínal prostřednictvím opětovného projednání v civilním řízení, nepovažuje soud v daném případě za ospravedlnitelný důvod, jenž by vylučoval možnost krácení žalobci přiznané peněžité pomoci z důvodu uvedeného v § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb. Žalobce předně toto své tvrzení zhola ničím nedoložil, a to jak v řízení o žádosti, tak ani v řízení před soudem. Žalovaný v této souvislosti rovněž oprávněně poukázal na skutečnost, že žalobce se mohl nechat v řízení o žalobě na náhradu nemajetkové újmy nechat zastoupit advokátem či jiným zmocněncem a nemusel se ho účastnit osobně. Tím, že žalobce takovou žalobu nepodal, výrazně ztížil možnost státu následně vymáhat žalobci vzniklou nemajetkovou újmu v rozsahu odpovídajícím vyplacené peněžité pomoci po pachatelích trestné činnosti postupem podle § 33 zákona č. 45/2013 Sb. Právě to je důvodem, proč zákon č. 45/2013 Sb., v ustanovení § 29 písm. b) přiznává žalovanému možnost snížení či dokonce nepřiznání peněžité pomoci v případě, kdy oběť nevyužila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli nebo na jiné osobě, která je primárně povinná způsobenou škodu oběti nahradit.

40. Soud k tomu *obiter dictum* dodává, že při snížení či nepřiznání peněžité pomoci má být podle § 29 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., přihlédnuto i k sociální situaci oběti. Žalobce v projednávané věci brojí proti snížení přiznané peněžité pomoci o částku 2 500 Kč. Vzhledem k okolnostem konkrétního případu (žalobce se dle trestního rozsudku s pachateli trestné činnosti seznámil při hře v luxusním Casinu Savarin v Praze 1 v ulici Na Příkopech, kdy jejich pozornost zřejmě upoutal tím, jaké částky v casinu vybíral z bankomatu; navíc neváhal sám zaplatit za hotelový pokoj, kam se s jedním z pachatelů po vzájemné domluvě z casina odebrali) lze důvodně předpokládat, že sociální situace žalobce včetně jeho majetkových poměrů je natolik dobrá, že snížení přiznané peněžité pomoci o částku 2 500 Kč na ni nebude mít žádný dopad.
41. Žalobce nemůže vědět, jaké jsou aktuální majetkové poměry odsouzených pachatelů, ani to, zda ve výkonu trestu pracují či mají jiné příjmy, a již proto se nemůže důvodně domnívat, že by mu v občanskoprávním řízení o žalobě na nemajetkovou újmu ničeho neuhradili. Ze strany žalobce se jedná o účelovou hypotetickou konstrukci, kterou se dodatečně pokouší zhojit svou nečinnost spočívající v neuplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy vůči pachatelům.
42. Soud závěrem uvádí, že není jeho povinností reagovat v rozsudku na argumenty, které jsou obsaženy ve stanovisku ombudsmana, jež žalobce připojil ke svému podání ze dne 28. 6. 2021. Meze soudního přezkumu zákonnosti napadeného rozhodnutí byly vytyčeny žalobními námitkami uplatněnými v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). S jednotlivými žalobními

námitkami, jimiž je v řízení o žalobě vázán, se soud dostatečně vypořádal shora popsaným způsobem.

43. Lze shrnout, že žalovaný při vydání napadeného rozhodnutí postupoval v souladu se zákonem č. 45/2013 Sb., jehož relevantní ustanovení správně vyložil a náležitě aplikoval na projednávanou věc, aniž by při tom jakkoliv překročil meze správního uvážení.
44. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. prvním výrokem rozsudku zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s.ř.s. tak učinil bez nařízení jednání.
45. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Praha 28. března 2023

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu